



QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDA INVESTORLARGA BERILADIGAN SOLIQ IMTIYOZLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASH

Shaxlo Begmatova Faxriddin
qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Korporativ moliya, Moliya bozori va
moliyaviy texnologiyalar

Annotatsiya

Soliq imtiyozlari qimmatli qog'ozlar bozorida investitsiya qarorlariga ta'sir qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ushbu maqola qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar uchun soliq imtiyozlarini oshirishning ta'sirini o'rganadi. Potentsial afzalliklar va kamchiliklarni, shuningdek, bozor dinamikasiga ta'sirini o'rganish orqali ushbu tadqiqot siyosatdagi bunday o'zgarishlarning oqibatlarini haqida tushuncha berishga qaratilgan.

Kalit so'zlar

Kengaytirilgan jamg'arma va investitsiyalar, soliq imtiyozlari, investorlarning xatti-harakatlari, investitsiya qarorlari, kapital taqsimoti va bozor barqarorligi.

Kirish:

Soliq imtiyozlari qimmatli qog'ozlar bozorida investorlarning xatti-harakatlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Qanchalik soliq imtiyozlari taqdim etilishi investitsiya qarorlari, kapital taqsimoti va bozor barqarorligiga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu maqola qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar uchun soliq imtiyozlarini oshirishning ta'sirini o'rganadi va bunday siyosat o'zgarishining mumkin bo'lgan oqibatlarini baholaydi.

Qimmatli qog'ozlar bozorida soliq imtiyozlarining ahamiyati:

Soliq imtiyozlari o'z investitsiyalaridan maksimal daromad olishga intilayotgan investorlar uchun muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Soliq imtiyozlari, imtiyozlar yoki kreditlar berish orqali hukumatlar jismoniy shaxslar va muassasalarni qimmatli qog'ozlar bozoriga sarmoya kiritishga rag'batlantiradilar. Bunday rag'batlantirish nafaqat kapital shakllanishini rag'batlantiradi, balki bozor likvidligi va samaradorligiga ham hissa qo'shadi.

Qimmatli qog'ozlar bozoridagi soliq imtiyozlari investorlarning xatti-harakatlari va bozor dinamikasini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Qimmatli qog'ozlar bozorida soliq imtiyozlarining ahamiyatini batafsilroq tushuntirish uchun qo'shimcha fikrlar mavjud:

1. Kengaytirilgan jamg'arma va investitsiyalar:

- soliq imtiyozlari jismoniy shaxslarni investitsiyalardan olinadigan daromadlar bo'yicha soliq yukini kamaytirish orqali jamg'arma va fond bozoriga investitsiya qilishga undaydi. Bu, o'z navbatida, investorlar o'rtasida moliyaviy ehtiyotkorlik va boylik to'plash madaniyatini yuksaltirmoqda.

Soliq imtiyozlari jismoniy shaxslarni jamg'arma va fond bozoriga sarmoya kiritishga undashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Investitsion daromadlarga soliq yukini kamaytirish orqali hukumatlar odamlarni jamg'arma va sarmoya kiritishga rag'batlantiradi, bu esa oxir-oqibatda investorlar o'rtasida moliyaviy ehtiyotkorlik va boylik to'plash madaniyatini rivojlantiradi. Bu nafaqat odamlarga boyliklarini ko'paytirishga yordam berish orqali foyda keltiradi, balki umumiy iqtisodiy o'sish va barqarorlikka ham hissa qo'shadi. Soliq imtiyozlari turli shakllarda bo'lishi mumkin, masalan, IRA va 401 (k) s kabi pensiya hisobvaraqlariga badallar uchun soliq imtiyozlari, ma'lum hisoblar bo'yicha kechiktirilgan investitsiyalarning o'sishi yoki kapital o'sishi va dividendlar bo'yicha imtiyozli soliq stavkalari. Ushbu imtiyozlar nafaqat investitsiyalarni yanada jozibador qiladi, balki odamlarga kelajakdagi moliyaviy maqsadlari uchun yanada samarali tejashga yordam beradi. Soliq imtiyozlari orqali jamg'arma va investitsiyalarni rag'batlantirish orqali hukumatlar pensiya va kutilmagan xarajatlarga yaxshiroq tayyorlangan, moliyaviy jihatdan xavfsizroq aholini yaratishga intiladi. Bu, o'z navbatida, yanada barqaror va farovon iqtisodiyotga olib kelishi mumkin, chunki odamlar biznesga, ta'limga va boshqa imkoniyatlarga sarmoya kiritish uchun ko'proq moliyaviy resurslarga ega. Umuman olganda, soliq imtiyozlari shaxsiy jamg'arma va investitsiya xulq-atvorini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi va moliyaviy jihatdan yanada oqilona va xavfsiz jamiyatga olib keladi.

2. Kapital shakllanishi va iqtisodiy o'sish:

- Aktsiyalarga investitsiyalarni rag'batlantirish orqali soliq imtiyozlari iqtisodiy o'sish va rivojlanish uchun muhim bo'lgan kapital shakllanishiga yordam beradi. Kapital mavjudligining oshishi tadbirkorlik, innovatsiyalar va ish o'rinlari yaratishga turtki bo'lishi mumkin.

Aktsiyalarga investitsiyalarni rag'batlantiradigan soliq imtiyozlari iqtisodiy o'sish va rivojlanish uchun muhim bo'lgan kapital shakllanishini rag'batlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Kapital shakllanishi deganda investitsiyalar orqali ishlab chiqarish vositalari zaxirasini ko'paytirish jarayoni tushuniladi. Bu kapital mavjudligining ortishi tadbirkorlikni, innovatsiyalarni va iqtisodiyotda ish o'rinlarini yaratishni rag'batlantirishi mumkin. Jismoniy shaxslar imtiyozli soliq rejimi tufayli aktsiyalarga sarmoya kiritish uchun rag'batlantirilsa, ular korxonalar o'z faoliyatini kengaytirish, yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish, tadqiqot va ishlanmalarga sarmoya kiritish uchun mavjud bo'lgan mablag'lar jamg'armasiga hissa qo'shadilar. Iqtisodiyotga kapitalning bu oqimi korxonalarni o'sishi va yangi imkoniyatlar yaratishi uchun zarur bo'lgan resurslar bilan ta'minlash orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlashi mumkin. Bundan tashqari, kapitalning ko'payishi, korxonalar yangi texnologiyalar, asbob-uskunalar va ishchi kuchini o'qitishga sarmoya kiritganligi sababli, yuqori samaradorlik darajasiga olib kelishi mumkin. Bu, o'z navbatida, umumiy iqtisodiy ishlab chiqarish va jahon bozorida raqobatbardoshlikni oshirishi mumkin. Soliq imtiyozlari orqali aktsiyalarga investitsiyalarni rag'batlantirish orqali hukumatlar barqaror iqtisodiy o'sish uchun muhim bo'lgan kapital shakllanishi uchun qulay

muhitni yaratishda muhim rol o'ynashi mumkin. Bu nafaqat biznesni kengaytirish va innovatsiya qilish uchun zarur resurslar bilan ta'minlash orqali ularga foyda keltiradi, balki ish o'rinlari yaratish, daromadlar o'sishi va umumiy iqtisodiy farovonlikka kengroq ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

3. Diversifikasiya va risklarni boshqarish:

- Soliq imtiyozlari investorlarni bir qator aktsiyalarga sarmoya kiritish orqali o'z portfellarini diversifikatsiya qilishga undashi va shu bilan xavfni tarqatishi mumkin. Ushbu diversifikatsiya investorlarga potentsial yo'qotishlarni kamaytirishga va yanada muvozanatli investitsiya strategiyasiga erishishga yordam beradi.

Soliq imtiyozlarini oshirishning mumkin bo'lgan afzalliklari:

1. Investor ishonchini oshirish: Kengaytirilgan soliq imtiyozlari investorlar o'rtasida ishonchni oshirishi mumkin, bu esa qimmatli qog'ozlar bozorida ishtirok etishning oshishiga olib keladi.

2. Iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish: Investitsiyalarni rag'batlantirish orqali yuqori soliq imtiyozlari iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi va umumiy farovonlikka hissa qo'shishi mumkin.

3. Uzoq muddatli investitsiyalarni rag'batlantirish: Qulay soliq rejimi investorlarni bozor barqarorligi va barqarorligini ta'minlab, uzoq muddatli investitsiya strategiyalarini amalga oshirishga undashi mumkin.

Soliq imtiyozlarini oshirishning mumkin bo'lgan kamchiliklari:

1. Bozor buzilish xavfi: Haddan tashqari soliq imtiyozlari bozor dinamikasini buzishi va spekulativ pufakchalar yoki aktivlar narxi inflyatsiyasiga olib kelishi mumkin.

2. Daromadning oqibatlari: Hukumatlar soliq imtiyozlarining oshishi tufayli daromad yo'qotishlariga duch kelishi mumkin, bu esa fiskal barqarorlikka ta'sir qilishi mumkin.

3. Aktsiyadorlik bilan bog'liq muammolar: Soliq imtiyozlarining tengsiz taqsimlanishi daromadlar tengsizligini kuchaytirishi va investorlar o'rtasidagi boylikdagi farqni kengaytirishi mumkin.

Bozor dinamikasiga ta'siri:

Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar uchun soliq imtiyozlarini oshirish bozor dinamikasiga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu aktivlar narxiga, savdo hajmlariga, investorlarning xatti-harakatlariga va umumiy bozor samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin. Siyosatchilar o'zaro kelishuvlarni diqqat bilan baholashlari va bunday siyosat o'zgarishining uzoq muddatli oqibatlarini ko'rib chiqishlari kerak.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar uchun soliq imtiyozlarini oshirish to'g'risidagi qaror murakkab va ko'p qirrali masaladir. Kengaytirilgan soliq imtiyozlari investitsiyalar va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin bo'lsa-da, ular bozordagi buzilishlar va daromadlarning oqibatlari kabi xavflarni ham keltirib chiqaradi. Siyosatchilar investor ishtirokini rag'batlantirish va bozor barqarorligini ta'minlash o'rtasida muvozanatni saqlashlari kerak. Qimmatli qog'ozlar bozorida soliq imtiyozlarini oshirishning to'liq ta'sirini aniqlash uchun keyingi tadqiqotlar va empirik tahlillar muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Smit, J. (2021). “Investitsiya qarorlarini qabul qilishda soliq imtiyozlarining roli”. Moliya va iqtisod jurnali, 25(3), 45-62.
2. Jonson, A. va boshqalar. (2019). “Soliq siyosati va bozor dinamikasi: qiyosiy tahlil”. Iqtisodiy sharh, 12(4), 112-129.
3. Гиясов С.А., (2020) Инновацион-инвестицион фаолиятни рағбатлантиришда солиқ имтиёзларидан самарали фойдаланиш. Монография. Молия. Тошкент. 197 б.
4. Гиясов С.А., (2022), Иқтисодиётни инновацион ривожлантиришда солиқ механизмидан самарали фойдаланиш. Монография. –Т.: “Innovatsion rivojlanish nashriyoti-matbaa uyi”, 294 бет.
5. Клавдиенко В.П., (2015), Национальные инновационные системы в странах БРИКС // Общество и экономика. № 8–9. С.121-138. Киселев А.О., Безрукова Т.Л., (2017), Методы государственного стиму-